

Universal Declaration of Human Rights - Baoulé

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Sran mmla mun be mēn nun jɔ boɛ

Ibo boɛ

Kɛ ɔ fin kɛ sran kwɫakwa i sran buɛ ɔ fin blɔɔ'n ti, kɛ i sran-mmla ɔ nin sran kwɫakwɫa liɛ'n sɛ'n ti, kɛ iso nin ye ɔ nin fɔundi, nanwɛ atin, aklunjɔɛ ba mēn nun'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ sɛ be si'a sran-mmla mun, nan sɛ be bu'a be like fi, i ɔ nin ye ɔ fa sa tɛtɛ yewa'n ba'nti, sange kɛ ɔ fin kɛ be seli kɛ mēn nga mɔ i nun sran mun be di be fɔundi, mɔ be kwɫa be kan be klunklo ndɛ, be kwɫa be ɔ be klunklo like, mɔ sɛkunɛ ɔ nin yalɛ b'a jaso su, i ɔ mēn mɔ be wan sran kundɛ i dan'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ i dan lika nin ye le kɛ ɔ fata kɛ mmla su awa ye ɔ nian sran-mmla mun be suɔ, kɛ ɔ ko yo nan b'a mianmian-man sran nan w'a faman ya w'a jaso-man be nga be fa kwɫalɛ nin sran tɛtɛ yolɛ be fa be tintin i su be wun'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ like nga ɔ ti kpa dan yeɛ mēn mun b'afien janvɛ kekɫe diwa'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ mēn unmuān nun nvɫe mun be yali be wan be kan be sie su yekun kɛ be te lafi sran-mmla su dan, sran ɔ ti like dan, ɔ le'a gua, bla nin yasua be sɛ. Be wan i ɔ'n ti, like nga ba ko yo nan sran mun b'a nyan alaje, nan aklunjɔɛ w'a ba be wun, fɔundi nun, i ɔ like nin ye be wa yo'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ nvɫe nga be wo anyia ɔ nun, be wan be nin like nga be flɛ, kɛ "Mēn mun be Bo Yekun Anyia" be bo yekun be bo mandrɛn nan sran i fɔndi ɔ nin i sranmmla be kaci ninge mɔ sran kwɫakwɫa i ti wo be bo'n ti

Kɛ ɔ fin kɛ nga ɔ ti kpa dan yeɛ kɛ sran mun be ngba be fa be ti be wɫɛ sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi be bo'n ti

Anyia Dan wan kɛ Ndɛ nga be kɛn ye'n, ɔ fata kɛ ɔ kaci kɛ like mɔ i dɛnman ye sran kwɫakwɫa nian; mēn kwɫakwɫa be kundɛ be kɛn; ɔ ye ɔ nan mēn kwɫakwɫa su sran o, mēn kun i siesielɛ ninge mun, be bu Ndɛ Dan nga i akundan cɛn kwɫakwɫa, be bo mandrɛn ɔ nin sran mun be fluwakɫɛ, ɔ nin ngwɫɛɫɛ kleɫɛ, be yo man sran mun be dan lika si sran-mmla ɔ nin fɔndi; kɛ be ko si be kpɔkun be yo blɛblɛ, mēn kun nun o, mēn ngba nun o, man sran mun be ngba be si i ɔ ndɛ: mēn nga be trannin annuanzɛ dan i ase be nun sran mun o, be nga be wo i sɔfue mun be bo'no, ɔ fata kɛ i ɔ sran mun be ngba be si sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi.

Tikɫe kikɫi

Sran mun be ngba, kɛ be wu be ɔ, be ngba be sɛ, fɔndi nun, sran-mmala nun. Be si akundanbu, be si su ɔ fata kɛ sran mun be tran'n, be tran aniaan nun tranɛ.

Tikɫe 2

Sran-mmla ɔ nin sran-fɔundi nga ɔ wo Ndɛ dan nun, sran kwɫakwɫa kwɫa fa ye ilie; ɔ le'a kɛ e ti sran nvɫe ngunmin, kɛ e wunnɛn ti'a kun, e anien ti'a kun, e bo lika ti'a kun, e like

sɔwɑ ɔ ti i ngunmin, e politiki angundan ti'a kun, e fin'a lika kun, ɔ le'a kɛ wie ti sikafue, wie ti yalɛfue, kɛ wie mun be osu ti wlengbi, wie mun be osu ti kanga.

I kungba yekun, be kwla'a kpaman sran mun be nun be se'ake nga ti bue nga su sran, nga be wun'en i liɛ wlɛ'n kpa, be wun'an mɛn nga su ɔ fin ɔ: be kwla'a be se'a sɔ, kanze sran fin nvle uflɛ suo, sɛ nvle sɔ ɔ le i fɔundio, kanze i ti wo mɛn uflɛ i bo o, ɔ nunmɛn i ti bo nun tilɛ o.

Tikle 3

Sran kwalakwla, ɔ fata kɛ be sɛsɛ i nguan, be wukɛ i ɔ di i fɔundi, be sɛsɛ ibɔɔɔ ba unmuɛn.

Tikle 4

Be kwla'a be fa-man sran be kaci'a kanga. Sran kanga yolɛ nin i fatɔ ɔ nin i ninge i fa sɔ mun be yowa, ba tanninnin be ngba be atin.

Tikle 5

Be kwla'a be ye'a sran fi like tɛtɛ mun, be wlɛ-mɛn i bisva, be kwla'a be yo-mɛn i ninge nga mɔ ɔ ye sran finfin, mɔ ɔ kaci sran kɛ blo nnɛn mun be sa.

Tikle 6

Lika kwlakwla nga sran kun wo, ɔ fata kɛ be bu i sran, ɔ fin i mmla su.

Tikle 7

Sran mun be ngba be sɛ mmla mu be nyrun; i sɔ'n ti, ɔ fata kɛ mmla mun be wutu be su, be ngba. sran kwlakwla, ɔ fata kɛ be wukɛ i nan sran nun kpakpawa w'a nyɛn-mɛn; sran nun kpakpawa ɔ ti kɛ Ndɛ nga i gblu tɔwa sa.

Tikle 8

Sran kwmakwla le atin ɔ ko to ibɔɔɔnvle su jɔlɛ difuɛmun, sɛ ɔ fin nan be bu i anunnflin i fɔundi-mmla su, fɔundi-mmla nga be klɛli i fluwa nga be flɛ i kɛ "mɛn i takawa i bo fluwa".

Tikle 9

Be kwla'a be tra-man sran ngbɛn sa, be kwla'a be wlɛ-mɛn i bisua, be kwla'a be tu-mɛn i mɛn kun su ngbɛn sa.

Tikle 10

Sɛ be sanman sran, nan ndrumun tran nun, ndɛ nga ti yɛ be sanman i, ɔ fata kɛ nzraa nun, nanwlɛ nun, jɔlɛ difuɛ mun, be nga be ti nun-man sran fi bo'n, mɔ be ti nanwlɛ sran, be yɛ ɔ fata kɛ be ken i sɔ ndɛ liɛ nɔɔn: be yɛ be kwla se kɛ sɛ ɔ wo i ndɛ fɛ su o, sɛ kusuman, nzanman mɔ be sanmanin i, ɔ ti atin su o.

Tikle 11

1. Sran kwla nga b'a sɛnmɛn i ndɛ kun ti, kɛ be nian kan ndɛ mɔ be nian bu-man, i sɔ fuɛ'n be kwla'a se'a kɛ i ndɛ yo'a fɛ. A wun kɛ be kwla be se sɔ, san b'a di jɔlɛ, be ngba be ngba be nyrun, ato a wlu'a nun, be nga be ko jɛn i sin i ti kplilɛ b'a jran.

2. Be kwla-man be bu-man nde be gue'e sran kun su; se nde ti ye be senmen i, i nun nga ɔ fa ye sa son, mmla wie fi, i nvle lie su mmla o, men nun mmla o, be bu'e i so like lie'n ke ɔ ti like te. I ng'ɔ wuka su, ye'e ke alamandi nga be fu i, bisua nga be wle i, be nuan kwla'a tra-man nga be fa be yo i so titi'n

Tikle 12

Be kwla'a be wla-man be nuan sran kun i awlo nun nde mun be nun ngben, i awlo nun nde i tranwle, i fluwa nga ɔ kle'n, i fluwa nga be kle i, be kwla'a be ken'en i wun nde ngben, be kwla'a be saci i dunman ngben. I so ninge lie mun be ti, ɔ fata ke mmla mun be sasa sran kwlakwla.

Tikle 13

1. Sran kwlakwla ɔ kwla wlanwlan sin, nvle kun nun, lika nga ɔ klo ke ɔ tran'n ɔ kwla se ke wa ye n klo ke n tran.
2. Sran kwlakwla ɔ le atin mo ɔ jaso nvle kun su ko lika nfle; ɔ kwla jaso ibobo nvle lie'n su, kpokun ɔ kwla se i sin ɔ ba i nvle lie'n nun yekun.

Tikle 14

1. Se nvle kun su be kle sran kun yale, sran so'n ɔ le atin ɔ ko mantan nvle ufue mo ɔ kwla so i nun on.
2. Sange i so atin lie'n, wo nga a ye sa tete mo ɔ ko-man Men b'Anyia be nde lie su'n, wo nga a ye i so sa te mo fata ke be sanman wo'n, sa kpa, a kwla'a a jren-me'en i so atin su kan-man nde.

Tikle 15

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mo ɔ nyen i aulie nvle
2. Be kwla-man be se-man sran kun ke, ɔ fin ande a le'a aulie nvle wie kun, i sa so ngben; kushman, se sran kun wan ɔ kaci i aulie nvle, ɔ le atin kaci.

Tikle 16

1. Ke be ko nyin yasua kun ɔ nin bla kun, be le atin be ja be wun, be taka be awlo; ɔ fata ke nde ke nvle ufle nun sran, men ufle nun sran, like sowa wafa ufle sran, ɔ fata ke i so angundan wlu nun. Be aja nun, be nyon be se; be nun kun se'a ke ɔ tin kun su: i ble nga be ja o, ke be titi aja nun o.
2. A wun ke be ja'n, uun be nyon be nuan w'a yekun, be klun klo su.
3. Awlo bo ɔ ti ke ananganman like sa, ye ɔ ti nvle kun su sa i olui nion; ɔ fata ke nvle ɔ nian su ke i nyima sa, ke awa wuke i.

Tikle 17

1. Sran kwlakwla, i kungba anze, ɔ nin sran ufle mun anze, ɔ kwla le i ti bo nun like.
2. Be kwla'a le'a sran fi i ti bo nun like i sanun.

Tikle 18

Sran kwlakwla ɔ le atin mɔ ɔ bu i ti bo nun angundan, ɔ nyen i klun ndɛ, ɔ kwla sɔ i like wafa nga ɔ klo i'n; kɛ ɔ fin i lɛ kusuman, sɛ i wan ɔ kaci nan ɔ sɔ like uflɛ'n, sɛ i wan ɔ bu akundan uflɛ'n, ɔ le atin ɔ kaci. Sɛ i wan i klun akundan liɛ'n, i like sowa liɛ'n, sɛ i wan ɔ bo be jɔ, i ba kungba o, ɔ nin sran uflɛ mun o, ɔ le atin ɔ bo be jɔ; sɛ kusu i wan ɔ ye i like aswre nun, ɔ le atin yo. I kwlaa ngo'lɛ, ɔ kwla klɛ i fluwa nun, ɔ kwla yo like kwlakwla nga fata kɛ ɔ yo; sran fi kwla'a tannin i atin.

Tikle 19

Sran kwlakwla ɔ le atin ɔ bu i bɔbɔ ti bo nun akundan, ɔ kɛn i klun ndɛ nga i wan ɔ kan'n. I sɔ i sin yɛle kɛ sɛ ɔ kɛn i klun ndɛ'n, be kwla-man be kle'ɛ i yalɛ; i sin nin yɛle kɛ ɔ le atin kundɛ ndɛ mun be tilɛ; i kusuman kwla bo ndɛ ɔ nin nzɛbua mun be jɔ kle sran mun; like kwlakwla nga ɔ kwla fa bo i sɔ jɔlɛ liɛ, ɔ fa bo; ɔ nun-man i ti nun kaan kɛ awɛ wo nvle mun b'afien.

Tikle 20

1. Sran kwlakwla ɔ le atin ɔ nin sran ufue mun be ya anyia; ɔ kwla wlu anuanzɛ nga ɔ ti'a nzaje anuanzɛ nun.
2. Be kwla'a be mianmian-man sran kun ɔ wlu-man anuanzɛ kun nun.

Tikle 21

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mɔ, i bɔbɔ i nvle liɛ'n su, ɔ tran awa i juman be ti, sɛ nɛn i bɔbɔ trele sa, ɔ kwla yo i janunfue.
2. Sran kwlakwla ɔ le atin, nán ndrunmun kan tran nun, mɔ di i bɔbɔ i nvle'n su awa juman.
3. Nvle kun su i sran unmwah mun, be ye be man nvle sɔ i su gbɛngbɛn be fangan. I sɔ'n ti, ɔ fata kɛ be yo manwlɛ nun vote, nan sran mun be ndɛ nga ɔ wo be klun, b'afɛ i sɔ b'a kan vote'n le nuan; kɛ i nuan ko ju'n, ɔ fata kɛ ɔ sɛn i wun; sran ngba vote o, aswre vote o; i kwlaa nga ɔ yo ɔ, vote i yowa, nan mianmianlɛ tran nun, sran kun i klun vote yɛ ɔ vote ɔ.

Tikle 22

Sran kwlakwla, kɛ mɔ ɔ ti nvle kun su sran'n, ɔ fata kɛ ɔ nyan awa sran anwukalɛlike, ɔ le awunnyanmbelusɛ atin, awasranwukalɛ atin, be nyin su yiyilɛ ninge atin; i sɔ ninge mun yɛ be ti sran kwlaa cinjin, be yɛ be yi sran i sran lika nglo ɔ, be yo i fɔundi-mmla be dan; i sɔ'n fin nvle kun i mandrɛn bowa nun, ɔ fin mɛn mun be wun wukawa nun, ɔ fin nvle kun i siesiewa nun, ɔ fin nvle kun i nun anyanbewun ninge mun nun.

Tikle 23

1. Sran kwla ɔ le atin mɔ ɔ di i bɔbɔ i klunklo juman, juman i fa diwa ɔ nin i akatua be ti i klunsu; ɔ fata kɛ be nian i su, nan man ɔ tran sa ngbɛn kɛ ɔ nyan-man juman
2. Sran kwlakwla i juman nga ɔ di, i su sika cɛ yɛ ɔ fata kɛ be mɛn i ɔ, ɔ le'a kɛ sran kun ɔ le i akatua, sran kun ɔ le i akatua
3. Sran kwlakwla, kɛ ɔ di juman'a ɔ fata kɛ i akatua nga be tuɛ i'n, ɔ ju i bɔbɔ, i yi ɔ nin i mma mun be wun siesielɛ kɛ ɔ fata kɛ sran fa siesie i wun sa. Sɛ akatua sɔ'n ju-man, awa wuka suc ɔ yo ye.

4. Sran kwlakwla ɔ nin i wiengu mun be kwla be taka jumandile anuanze, sran kwlakwla ɔ kwla wlu i ɔ anuanze lie nun ɔ fa kpili i like nga ɔ lo i i ti.

Tikle 24

Sran kwlakwla, ke ɔ di juman'n, ɔ le atin ɔ lo unmien, ɔ le ble wie ɔ ɔ yiyi i nyisu ɔ. ɔ fata ke ɔ nga mo ɔ fa di juman, nan ɔ ce ngboko; ye afue kun nun i ble mo ɔ di'a juman, ɔ fata ke be tue i kale.

Tikle 25

1. Sran kwlakwla ɔ fata ke i sa nun yo fe nan w'a kwla w'a ye i wun ayre, w'a kwla w'a siesie i wun, i bɔbɔ nin i yi nin i mma mun, ke ɔ ti ke alie dile lie'n, trale wlawa'n, lawle'n, be wun ayre yele'n, ble mo ɔ di'a juman'n, mo ɔ to tukpakie'n, se ɔ kwla'a nun'n, se ɔ wo angbeti nun'n, se w'a yo oke'n; sa yale kwlakwla nga ɔ to i su mo i sa nun a wie'n, ɔ fata ke awa wuke i.

2. Blata ɔ nin ba kangan mun, ɔ le be wukale lie'n mo awa wuka be ɔ. Ba kangan kwlakwla, kanze be wu be gua su o, kanze be wu be aja nun o, be kwlakwla ɔ fata ke awa sasa be.

Tikle 26

1. Sran kwlakwla ɔ la atin mo be kle i fluwa. Sran fluwa klele'n, ke ɔ fa ju ke sua blu su'n, sika tualie nun-man nun. ɔ fata ke ba kangan mun be ngba be ko suklu, be nun kun le'e ti ke ɔ ko-man. Suklu nga be kle blale juman nin juman dile nun, i ɔ suklu'n, ɔ fata ke ɔ tru; suklu dandan mun be nun wlule i atin, ɔ fata ke be tike man sran kwlakwla; be kpa'a sran mun be nun, sran kun ɔ nin i like lie mo ɔ kwla yo ɔ.

2. ɔ fata ke fluwa klele ɔ yi sran i sran lika i nglo, ɔ yo man sran mun be bo nyan, ɔ yo man be nyin yi sran-mmla mun ɔ nin fɔundi-mmla nga ɔ ti fɔundi-mmla be bo'n. Fluwa klele ɔ fata ke ɔ yo man ndidie ba sran mun b'afien, ɔ yo man sran mun be yaci sran kun nun ɔ yo i klunklo ninge, man janvue dile ɔ ba men mun b'afien, sran nvle mun b'afien, like sɔfue mun be wafa b'afien. Fluwa klele i kungba yekun, ɔ fata ke ɔ man "Men mun be Bo Yekun Anyia" be ninge nga mo be yo mo alaje ko ɔ mon nun.

3. Sie mun ɔ nin nien mun, be ye ɔ fata ke be kunde fluwa i klele wafa nga ɔ nin be mma mun fata ɔ.

Tikle 27

1. Sran kwlakwla ɔ le atin mo, i nvle lie'n su ninge mo ɔ ti ke be nyin su yiyiwa ninge, be sa ti ninge, aguin ninge, ɔ le atin ɔ ye i ɔ ninge wie, ɔ le atin ɔ di su wie; ɔ le atin ɔ wuka be yo be nyrun kole ninge mun; afin se mblusue fite su, ɔ le atin di wie.

2. Sran kun, se ɔ di i be nyrun, kole aguin juman, ɔ klei fluwa, ɔ di aguin nan se i duman fite su ɔ, i mblsne fite su ɔ ti ilie.

Tikle 28

Sran kwla ɔ le atin ɔ kunde ke sran mun b'afie, men mun b'afien ɔ ye flɔlɔ, i ɔ nan sran-mmla ɔ nin fɔundi nga be kan be nde Nde nga nun, b'a su mma.

Tikle 29

1. Sran kun, ɔ fata kɛ ɔ yo like mɛn i nvle mɔ i nun yɛ i bɔbɔ ɔ kwla di i fɔundi, ɔ kwla bo nyan.
2. Sran i sran-mmla nin i fɔundi su dilɛ ɔ le'a awielie ufle, san awielie nga i nve su mmla mun be sieli kɛ ɔ fata'a kɛ sran kun i sran-mmla nin i fɔundi su dilɛ ɔ tannin sran ufle mun be lie atin. I sɔ nin yɛ man be kwla fa atin ndɛnman kpa su, aunjɔɛ ɔ ba nvle nga mɔ i su kpɛn siele ɔ wo sran kwlakwla sa nun nun.
3. Sran-mmla nin fɔundi ng'ɔle be kwla'a fa-man be yo'a like fi mɔ ɔ kaci i sin si Mɛn mun be Bo Yekun Anyia be atin lie'n

Tikle 30

Awa kun, sran akpasua, sran kun, be kwla'a be jran-man dɛ nga i nun tre ba kun su be se'a kɛ be le atin mɔ be di juman wie, be yo ninge wie mɔ ɔ ti sran-mmla nin fɔndi nga be wo yɛ be sakiwa.
